

ÖTVEN ÉV

Szerелеm a Normafánál

Csontó Sándor

A Normafa, eredetileg Viharbükk a Budai-hegység keleti peremének tisztásán álló terebélyes öreg bükkről (*Fagus sylvatica*) kapta nevét. (BUDAPEST, 2011/6.) Nemzedékek óta a legkedveltebb kirándulóhelye a budapestieknek. Az esztendő tizenkét hónapjában nyújt látnivalókat csodálatos természeti szépségével és számtalan lehetőséget a sportolásra vágyóknak. A téli időszakban ez a környék a fővárosiak síparadicsoma avagy, kis túlzással, a magyar „szentmorisz.”

A területen a 20. század közepén alakították ki Magyarország egyik legjelentősebb síközpontját. Ekkor épült a Normafa Síház (ma Normakert étterem), több pálya, felvonó, szánkópálya és ugrósáncok biztosították a téli sportolási lehetőségeket.

Pályára állítva

A kedvező lejtőkön hét lesiklópályát alakítottak ki: Nagy- és Kis-Norma, Ötlövetű, Nagy- és Kis-egyetemi lejtő, Harangvölgyi sípálya és Cső. Ezeket négy felvonó szol-

gálta ki. A leghosszabb a Nagy-Norma és a Kis-Norma közötti csákányos volt. Megfelelő hóviszonyok mellett a Nagy-Norma este 9-ig ki is volt világítva. A Nagy-egyetemi és a Kis-egyetemi sípályák között működött egy tányéros felvonó. Ennek a déli oldalán volt a KFKI kampós felvonója, amelyik még ma is üzemképes. Lejjebb, az egykori Honvéd-síház mellett, a Csőben volt még egy, szintén kampós. Azért ne gondoljunk profi szerkezetekre, hiszen egy villanymotor és ötven méter kábel oldotta meg a feladatot.

Az Anna-réttől északra a jelenlegi Sportszálló telkén állt két sísánc. Az elsőt még 1924-ben avatták fel, de ezt öt év alatt kinőtte a közönség, ezért egy nagyobb, nemzetközi versenyek rendezésére alkalmas közepsánc (normálsánc) is épült. A kisebbik a gyakorlás célját szolgálta, ezt később műhó burkolattal látták el. A közepsánc vasszerkezetes tornyát az 1960-as évek végén bon-

1965. NOVEMBER 25. Sielők indulásra készülnek a Normafa üdülőszálloda előtt, ahol a cégér szerint komfortos, egy- és kétágyas szobák várják a turistákat

tották le. Leérkező lejtőjének műhó burkolata ma is a gyermekek oktatását segíti. A Magyar Athletikai Club szánkópályája a Normafa út és Eötvös út találkozásától nyugatra indult, a cél több kanyar után a Tündérhegyi út alatt volt. Innen kiindulva a Hármaskút-tetőt megkerülve egy öt kilométeres sífutó pálya állt még rendelkezésre. Ezt mind a mai napig használják a futók – nordic walkingosok és terepkerékpárosok is –, ez a nevezetes „MHK” (Munkára, Harcra Kész!) kör. Ezen kívül a Honvéd síház mellett, az Előre-kert felső részén, egy 1200 méteres, világítással ellátott edzőkör is a sífutókat szolgálta. Anno több síház is tartozott a fenti sportlétesítményekhez, mára az Anna-réten van az egyetlen megmaradt, a Vasas SC szakosztályáé.

De hol van már a tavalyi hó? A 60-as 70-es években a jobb teleken még 40–50 síelhető napot számoltak és reggeltől estig egy léceket nem lehetett leejteni a lejtőkön, annyian csúszkáltak. De a rendszerváltást követően az elszegényedő sportegyesületek megszüntették síszakosztályaikat, eladták ingatlanjaikat, megkezdődött a terep romlása. Ráadásul mára számottevően csökkent a síelhető napok száma is.

Az élet és a természet csodái

Az aranyidők tanúja és aktív szervezője volt *Angelus Miklós*, a magyar természetjárás nesztora, kiváló síző, aki 2015. szeptember 9-én töltötte be a 106. (!) életévét. Megtiszteltetésnek vettük, hogy feleségével, a 103 (!) éves *Vidor Edittel* fogadott Mátyás-hegyre tekintő kis otthonukban. Az ország legidősebb házaspárja szeretetben él együtt 80 éve.

Miklós bácsi és a fiúk, Iván, Róbert és Tamás a Normafán 1960-ban

– *Miklós bácsi, mikor kezdett el érdeklődni a síelés iránt?*

– Tizennégy éves lehettem, amikor a bátyám beíratott a turistaegyesületbe, és én rögtön az első időben szereztem egy pár léceket, elkezdtem próbálkozni saját magam. Szépnek találtam ezt a harmonikus mozgást a gyönyörű természetben. Szabadságot adott. Nagy telek voltak akkoriban és sok hó, március elejéig kitartott majdnem mindig. Kialakultak a különböző fokozatú, nehézségi szintű lejtők, a Sigray, Delmár a legmeredekebb, az Egyetemi, a Hullámos. Egészen Zugligetig lesiklottunk, szinte az erdőben, a fák között. A fogaskerekűvel mentünk fel, a tetejére pakoltuk a holmikat, s általában a hűvös völgyi villamossal jöttünk vissza. Persze rengeteget gyalogoltunk is, mert a közlekedés még nem volt így megoldva.

– *Már egészen fiatalon aktívan részt vett a közösségi munkában. 1934–1944 között a Természetbarátok Turista Egyesületének választmányi tagja, 1936-tól 1939-ig a Magyar Turista Szövetség Alpin és Túrasíelő Bizottságában is benne volt. Minden szabadidejét a természetben töltötte?*

– Nem volt kérdés, hogy hová megyünk a téli hétvégéken. Ha Karácsonykor nem síeltünk, akkor az nem volt igazi ünnep. Később a Börzsönybe, a Hideg-hegyre jártunk, de persze sokfelé máshová is. Az év többi hónapjában pedig rengeteget kirándultunk. Nyáron mentünk a vízre, a Rómaira, volt egypárevezős szkiffem, később kétpárevezős (dubló) csónakunk is, mindnyájan eveztünk a családban. Mi építettük fel a Kevély-nyergi turistaházat 1928-ban, ahová hátizsákban vittük fel az építőanyagot. A Normafa tulajdonképpen baráti társaságok, turista szakosztályok találkozóhelye volt, egy kis közösség jött össze, akik szinte mindannyian ismerték egymást.

– *Edit néniel is itt találkoztak először?*

– Igen, egy másik társasággal jött fel a hegyre és egy bokornál valahogyan egymás mellett kötöttünk ki. Nekem ő *Casta Diva* (tisztá istennő).

Edit néni itt átvette a szót: 1933-ban ismertem meg Miklóst, és 36-ban házasodtunk össze. Tényleg mindig mozgásban voltunk. Az Anna-réten egy fára akasztottuk a holminkat, mint egy karácsonyfa, úgy nézett ki, és soha semmi nem tűnt el róla. A Városligeti műjégpálya

megnyitásakor, már 1927-ben korcsolyabérletem volt, én tanítottam Miklóst korcsolyázni, ő engem síelni. A gyermekeinket is egészen kicsi koruk óta vittük minden-hová. Nem versenysportra neveltük őket, csak a természet szeretetére. Hétköznap, amikor kevesebb idő jutott, a Hármashatár-hegyre és a közeli lejtőkre jártunk ki csúszkálni, de akkor még nem volt ennyire beépülve a környék.

– *Úri sportnak számított a síelés a háború előtt, majd aztán a 60–70-es években?*

– Kezdetben nyilván nehezebb volt beszerezni az eszközöket, és ezt nem mindenki tehette meg, de később egyáltalán nem. A barátaim, sporttársaim többsége egyszerű nyomdász, asztalos, a munkásemberek közül kerültek ki. A program mindig az előző estén, a lécek felkészítésével, a waxolással kezdődött. Ugye, akkor még faléceink voltak, gondosabban kellett vigyázni rájuk. A paraffin alapú waxot a lécek kiszállásodott, kopott csúszófelületére hordtuk fel, így csökkentve a tapadást, megkönnyítve a síklást. A másik fontos dolog a kantni, a perem. Magunk készítettünk egy kis fém léceket, azt odacsavar-tuk, amivel a kantnizást csináltuk, ezzel a síléc élét és oldalát megéleztük. Mert a jó élék nélkülözhetetlenek a kanyarodásnál, de az egyenes síklásnál is.

– *1957 és 1987 között a Magyar Természetbarát Szövetség alelnöke és Nemzetközi Túra Bizottságának vezetője volt. Kiváló kapcsolatai révén több síelő részesülhetett külföldi síoktatásban.*

– A háború után kollektív útvélel, szervezetten mintegy száz főt tudtunk kivinni minden évben Ausztriába. Még a Kaukázusban is voltunk három alkalommal 4500 méter magasan, csereüdülésen. Az oroszok meg nyáron jöttek a Balatonhoz.

– *Az aranyjelvényes túravezetők kor-előnöke, elhivatottságával és szakértelmével sokat tett a sportért, mennyire becsülték meg az ön munkáját?*

– Háromszor kaptam meg a sportérdemrem arany fokozatát (1968, 1979, 1986), de sosem az elismerésért csináltam. Szerettem síelni, túrázni, a természetet csodálni, ez tartotta össze a családukat is. És ez tartott életben idáig. 86 évesen még léceket lehetett a lábamon. Ma minden sokkal könnyebb és egyszerűbb: utazni, sporteszközöket beszerezni. Csak adjanak időt maguknak az emberek arra, hogy élvezzék a természetet, és persze vigyázzanak rá! ●